

Asia: VN/22132/2020

Valtioneuvoston tasa-arvopoliittinen selonteko

Tulevaisuuden tasa-arvokysymykset

- 1. Tavoitteiden asettamiseksi on selonteossa tarkoitus käsitellä toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia sekä niiden ennakoitavissa olevia vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon. Millaisia tulevaisuutta ennakoivia tasa-arvokysymyksiä tai ongelmia mielestänne pitäisi selonteossa painottaa? Tarkasteltava aika on nykyhetkestä vuoteen 2030. Mainitkaa ja perustelkaa enintään viisi selkeää kysymystä. Mikäli mahdollista, sijoittakaa ne teemaotsikoiden alle sopivaksi katsomaanne kohtaan. Teema-alueet on esitelty edellä.**

Miten turvaamme naisten mahdollisuudet osallistua poliittisiin luottamustehtäviin?

- Vihapuheen on todettu rajoittavan demokratian toteutumista monin eri tavoin. Jokaisen pitää voida osallistua yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja keskusteluun ilman pelkoa. Vihapuheesta on lyhyt matka vihamielisiin hyökkäyksiin. Vihapuhe voi johtaa jopa väkivaltaan.

Eryteisesti naiset empivät päättäjäksi lähtemistä heihin kohdistuvan vihapuheen ja epäasiallisen käytöksen pelossa.

Päättäjien tulee voida esittää kantansa ja käydä vuoropuhelua kansalaisten kanssa ilman maalittamista ja vihapuhetta. Vihapuhe on johtanut siihen, ettei keskusteluihin ei enää uskalleta osallistuta. Uhkana on, että yhteiskunnalliselle keskustelulle tärkeitä näkökulmia menetetään.

Miten turvaamme erityisesti omaishoitajina toimivien naisten taloudellisen aseman?

- Valtaosa omaishoitajista on naisia, joiden eläkkeisiin omaishoidolla voi olla merkittävästi madaltava vaikutus. Omaishoidonkokonaistilanne on käymässä yhä akuutimmaksi väestön ikääntyessä.

Omaishoito vähentää kunnan sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttöä ja luo siten julkiselle sektorille suuria säästöjä.

Vanhusten kotihoidon lisääntyessä kunnissa on vaarana, että tilanne sysää keski-ikäisiä naisia yhä enemmän työelämän ulkopuolelle. Tällä hetkellä yli 40 prosenttia omaishoidon tuen saajista on työikäisiä. Työikäisenä omaishoitajaksi siirtymisellä on vaikutuksia naisten työllisyyteen sekä heidän eläkekertymänsä.

Omaishoitajina naiset ovat myös erityisen alttiita hoidettavan väkivaltaiselle käytökselle, joka on yleistä muun muassa dementiasairauksissa.

Vanhusten kotihoitoon on lisättävä taloudellisia resursseja, jotta vanhuksia hoitavaa henkilökuntaa olisi kunnissa riittävästi saatavilla ja kotihoidon laatu olisi hyvä.

Omaishoitajien hoitopalkkion tasoa on tarkistettava ja intervallihoitopaikkoja on lisättävä. Omaisen hoitoa tulisi pystyä järjestelemään muun muassa liukuvan työajan, lyhennetyn työajan, osa-aikaeläkkeen, vuorotteluvapaan, omaishoitajien hoitovapaan, säästövapaan tai työaikapankin kautta.

Miten tuemme eri sukupuolia ja sukupolvia pienten lasten hoivavastuussa?

- Tämä kysymys koskee erityisesti lasten kotihoidontukea. Kotihoidontuki ei ole vain äideille tai naisille. Kotihoidontuki on vapautta ja joustovaraa salliva tukielementti. Yhteiskunnan tulisi kannustaa myös isiä kotihoidontuen käyttöön. Kotihoidontuen avulla lasta voivat kotona hoitaa myös isovanhemmat. Ylisukupolvisuus on tärkeä arvo, eikä perhe-elämä ole poikkeus. Isovanhempien rooli tulisi tunnistaa ja tunnustaa entistä paremmin.

Suomen vanhempainvapaajärjestelmää tuleekin kehittää edelleen lapsen tarpeista käsin ja sallia perheille vapaus valita kulloiseenkin elämäntilanteeseen sopivat hoitomuodot.

- Naisiin kohdistuvan väkivallan ja Istanbulin sopimuksen täysimääräinen toimeenpano tulevaisuudessa on merkittävä tasa-arvokysymys.

Tasa-arvopoliittiset tavoitteet

2. Marinin hallituksen tavoitteena on parantaa kunnianhimoisesti tasa-arvoa yhteiskunnassa ja nostaa Suomi tasa-arvon kärkimaaksi. Mitkä mielestänne pitäisi olla Suomen kansalliset pitkän ajan tasa-

arvopoliittiset tavoitteet, jotka toteutuessaan veisivät Suomea tasa-arvoisemmaksi yhteiskunnaksi? Huomioikaa, että kysymys on tavoitteista, ei välineistä tai toimenpiteistä. Tarkasteltava aika on nykyhetkestä vuoteen 2030. Mainitkaaenintään viisi konkreettista, selkeää ja seurattavissa olevaa tavoitetta.

- Suomi on edelläkävijä työn ja perheen yhteensovittamisessa ja hoivavastuun tasaisemmassa sukupuolijakautumassa.
- Suomi on maailman turvallisim maa naisille ja Istanbulin sopimus on täysimääräisenä toimeenpantu.
- Palkkatasa-arvoa ei ole vielä kukaan saavutettu, ja toimenpiteitä sen edistämiseksi tarvitaan. Vastuu palkkatasa-arvosta on työnantajilla. Työpaikoille tarvitaan palkkakartoituksia ja tasa-arvosuunnitelmia sekä avoimempaa keskustelua palkkauksen perusteista.
- Yli 50-vuotiaiden, erityisesti naisten työllistymistä on tuettava. Työmarkkinoiden tulee hyödyntää yli 50-vuotiaiden mittava työkokemus. Lisäksi eliniän odotus nousee eli eri-ikäisten arvostus ja mahdollisuus toimia työelämässä on tunnustettava.
- Omaan koulutusta vastaavien työmahdollisuuksien parantaminen eri alueilla elinkeinorakennetta monipuolistamalla ja muun muassa etätyömahdollisuuksia lisäämällä.

3. Mitkä mielestänne pitäisi olla Suomen tasa-arvopoliittiset tavoitteet koskien Euroopan unionia ja kansainvälistä toimintaympäristöä? Täsmäntäkää ja perustelkaa, mikäli mahdollista.

- Naisten ja tyttöjen oikeuksien ja aseman edistämisen asetetaan Suomen tärkeimmäksi kehityspoliittiseksi painopisteeksi.
- Sukupuolten tasa-arvon ja naisten voimaantumisen edistäminen EU:n ulkosuhde- ja kehityspoliitikassa muun muassa naisten koulutusta ja yhteiskunnallista asemaa vahvistamalla.
- Sukupuoleen perustuvan väkivallan poistaminen, naisten tasa-arvoisemman aseman tukeminen päätöksenteossa. Suomi on toistuvasti saanut huomautuksia YK:n Kaikkinaisten naisten syrjinnän poistamista koskevalta komitealta riittämättömistä toiminna naisten syrjinnän vastaisesta työstä.

Sukupuolten oikeudellinen asema

4. Lainsäädäntö on yksi merkittävä sukupuolten tasa-arvopoliitiikan väline. Miten lainsäädäntöä tai yksilön oikeussuojaa pitäisi mielestänne kehittää sukupuolten tasa-arvon lisäämiseksi? Huomatkaa, että kysymys ei koske ainoastaan tasa-arvolakia.

Vihapuhe & viharikokset

Vihapuhe ja viharikokset kaventavat naisten osallistumismahdollisuuksia erityisesti poliittiseen päätöksentekoon. Vihapuhe on vakava uhka sukupuolten tasa-arvolle, demokratialle ja sananvapaudelle. Vihapuhetta kohtaavat myös miehet, muuta naisiin kohdistuva vihapuhe on usein rankempaa ja voi sisältää uhkailua myös seksuaalisella väkivallalla. Sukupuolinäkökulma tulee ulottaa kaikkiin vihapuheeseen ja viharikoksiin liittyviin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin.

Suomessa raskaudenkeskeytystä koskeva lainsäädäntö on yksi Euroopan tiukimmista. Vuonna 1970 säädetty laki on myös auttamattomasti vanhentunut.

Aborttilainsäädäntö

Aborttilainsäädäntö on päivitettävä nykyaikaiseksi, eurooppalaista lainsäädäntöä vastaavaksi ja raskaana olevan itsemääräämisoikeutta kunnioittavaksi. Jatkossa abortin saamiseksi tulisi riittää raskaana olevan oma tahto. Lisäksi yhden lääkärin lausunto tulee riittää abortin saamiseksi.

Oikeus vapaaseen ja turvalliseen raskaudenkeskeytykseen on keskeinen osa naisten kehollista itsemääräämisoikeutta. Suomen laki raskauden keskeyttämisestä ei kunnioita raskaana olevan itsemääräämisoikeutta.

Sosiaaliturvan uudistaminen & perhevapaiden tasa-arvoinen käyttäminen

Sosiaaliturvaa uudistettaessa on syytä huomioida paremmin erotilanteet ja vuoroasuminen, eli tilanteet, joissa lapsella on kaksi kotia mutta esimerkiksi asumistukea on mahdollista hakea vain toiseen kodeista.

Työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen tukeminen kaikissa elämän vaiheissa on turvattava kaikille sukupuolille ja erityisesti isiä on kannustettava perhevapaiden käyttöön.

Kuukautis- ja inkontinenssisuojien arvonlisäveron alentaminen

Kuukautis- ja inkontinenssisuojien arvonlisävero on alennettava 10 prosenttiin. Kuukautisköyhyys on totta yhteiskunnassamme. Kuukautissuojista maksetaan 24 prosentin arvonlisävero, kun taas esimerkiksi apteekissa myytävistä terveystuotteista maksetaan veroa vain 10 prosenttia ja ruoasta 14 prosenttia. Mahdollisen arvonlisäveron alentamisen yhteydessä on myös mahdollisuutta tarjota ilmaisia kuukautisvälineitä niitä tarvitseville. Ilmaisia kuukautisvälineitä voisi olla tarjolla esimerkiksi kouluissa ja terveyskeskuksissa.

5. Moniperusteisella syrjinnällä tarkoitetaan syrjinnän kohteeksi joutumista sukupuolen ja jonkin muun ominaisuuden perusteella. Se voi olla myös rakenteellista. Mitkä moniperusteisen syrjinnän kysymykset mielestänne pitäisi ehdottomasti käsitellä selonteossa?

Vammaisten kohtaama syrjintä painottuu miehillä nuoriin ikäluokkiin ja naisilla vanhimpaan ikäryhmään, mikä olisi syytä noteerata selonteossa.

Muut huomiot

6. Muuta mahdollisesti huomioitavaa selonteon valmistelussa?

Poliittisten naisjärjestöjen ja naisjärjestöjen kattojärjestöjen rahoitus on turvattava.

Lisäksi on varattava riittävät taloudelliset resurssit tasa-arvotyötä tekeville tahoille, jotta toimenpiteet saadaan valmisteltua ja toteutettua vaikuttavalla tavalla.

Mäki-Neste Mervi
Suomen Keskustanaiset ry.